یادداشت

مزیت حضور چینی‌ها در بازار مسکن ایران

مجید گودرزی
کارشناس اقتصاد مسکن

چین یکی از کشورهای مهم طرف معامله ایران است. به دلیل تحریم و مشکلات نقل و انتقال پول، پول‌های ایران در چین بلوکه شده و ما امکان دسترسی به آنها را نداریم. برخی از کارشناسان معتقدند ورود و حضور چینی‌ها در طرح‌های ساختمانی کشور، می‌تواند مقداری از این پول‌ها را آزاد کند. مسأله بعدی اینکه موضوع مسکن در ایران واقعا غیرقابل تحمل و بغرنج شده است و حضور چینی‌ها می‌تواند موجب ساخت بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار واحد مسکونی شود. اکنون دولت و مجلس که اقدام علیه منافع مافیای مسکن و بانک‌ها را ندارند، شاید با حضور چینی‌ها مجبور به تدوین قوانین مربوط و قیمت‌گذاری شوند و از خروج ارز از کشور خودداری کنند. از طرفی، تجربه و تکنولوژی چینی‌ها می‌تواند به ساخت مسکن بهتر و اقتصادی کردن آن کمک کند. آنچه مسلم است نیازمند رقابت برای ساخت مصالح بهتر هستیم تا از تکرار حوادث ناگواری مثل متروپل جلوگیری کنیم. شاید به‌واسطه حضور شرکت‌های خارجی، دولت و وزارت مسکن مجبور به تعریف استانداردهای جدید در حوزه ساخت مسکن شوند که با هر زلزله، دل شهروندان به‌خاطر بی‌کیفیتی ساخت و مصالح بی‌کیفیت نلرزد. از سویی، ورود شرکت‌های بزرگ خارجی معمولا با واردات تکنولوژی همراه است. ورود تکنولوژی در حوزه ساخت‌وساز می‌تواند یکی از مزیت‌های همکاری با طرف خارجی باشد. این درحالی است که در دهه‌های گذشته بخش مسکن و ساخت‌وساز ایران به‌علت بروز پدیده‌ای به‌نام سازوبفروش و نبود رقابت، رشد چندانی در حوزه کیفیت و ساخت ساختمان نداشته و به همین خاطر امکان رقابت با شرکت‌های خارجی در مناقصات بین‌المللی را نداریم. چنانچه تجربه حضور شرکت‌های ترکیه‌ای در مسکن مهر نیز تجربه قابل‌قبولی نبود، همچنین تامین مالی از منابع ارزی خارجی می‌تواند از رشد نقدینگی و افزایش پایه پولی جلوگیری کند. در رابطه با سود تسهیلات مسکن نیز باید گفت ۵۹۹ میلیون تومان سود وام مسکنی است که با خرید اوراق این وام، در عمل حدود ۱۲۰ میلیون تومان آن پرداخت نمی‌شود. این نرخ برای وام‌های با سود ۱۸ درصد است و با افزایش نرخ سود به‌میزان ۵ درصد، باید این سود را تا ۶۳۰ میلیون تومان بالا برد، این در حالی است که در عمل، ۳۶۰ میلیون تومان از این پول به‌دست وام‌گیرنده می‌رسد. این درحالی است که در بیشتر کشورهای دنیا تا ۹۰ درصد نرخ ملک به‌صورت وام بلندمدت در اختیار خریداران قرار می‌گیرد، اما مبلغ وام مسکن در ایران با میانگین متری ۵۵ میلیون تومان (این آمار بانک مرکزی و مرکز آمار ایران است)، تنها کفاف خرید ۶.۶ متر مسکن را دارد. به عقیده بسیاری از کارشناسان وامی که بخش بزرگی از آن پرداخت نمی‌شود، اما سود آن دریافت می‌شود، یکی از مشکلات جدی در اقتصاد ایران است و باید جلوی آن گرفته شود. بخش مسکن دارای نقش قابل توجهی در تورم است و رونق و رکود این بخش در پهنای تعامل‌شده تمام کالاها و خدمات وابسته نقش اساسی دارد. نکته دیگر در رابطه با شرایط حال حاضر بازار مسکن این است که شهرداری‌ها هزینه مجوزها را به حدی بالا می‌برند که در عمل مسکن ساخته نمی‌شود و این رویه آشناست. در تمام دنیا هر نوع تسهیلاتی برای ساخت مسکن پرداخت و زمانی که مسکن ساخته شد، تبدیل به منبع درآمد پایداری برای شهرداری‌ها می‌شود اما در کشور ما در یک رویه اشتباه، اقداماتی انجام می‌گیرد که در عمل مسکن مناسب ساخته نشود. شهرداری‌ها باید تمام امکانات لازم برای ساخت مسکن را فراهم و بعد از ساخته شدن آن، نسبت به دریافت عوارض و مالیات اقدام کنند. باید این رویه شهرداری‌ها تغییر کند و به‌سمت خدمت به مردم بروند و از محل خدماتی که ارائه می‌کنند، خودشان نیز با کسب درآمدهای پایدار منتفع شوند. بحثی از آشفتگی بازار مسکن به همین سیاست‌گذاری‌های اشتباه شهرداری‌ها برمی‌گردد و یکی از چالش‌هایی که امروز در بخش مسکن داریم، به برخی ضوابط شهرداری‌ها بازمی‌گردد. در حالی که در تمام دنیا شهرداری‌ها تلاش می‌کنند تا بخشی از مشکلات بخش مسکن مرتفع شود، اما ما آنقدر به بخش مسکن فشار وارد می‌کنیم که در عمل، مسکنی ساخته نمی‌شود.

نگـــاه

مرتضی مکی:

اجلاس گروه ۲۰ موفقیتی برای روسیه و چین بود

یک تحلیلگر مسائل بین‌الملل در تحلیل اختلاف روی‌داده در نشست وزرای خارجه گروه ۲۰ که مانع از صدور بیانیه مشترک شد و در پاسخ به این پرسش که آیا روسیه با حضور خود این اختلافات را ایجاد کرد که نشان‌دهنده این است که این کشور قابل حذف شدن از معادلات جهانی نیست، گفت: بر خلاف اجلاس‌های پیشین که پس از اغاز بحران اوکراین در سراسر جهان با انگیزه‌های مختلف برگزار شده بود و همواره روسیه مورد محکومیت قرار می‌گرفت و حتی از مسکو برای حضور دعوت به عمل نمی‌آمد، در اجلاس سالانه وزرای خارجه گروه ۲۰ در هند محافل‌های روسیه و چین موجب شد که عملا دولت‌های غربی نتوانند اجماعی در این نشست علیه مسکو ایجاد کنند. مرتضی مکی اظهار کرد: به خصوص اینکه برخی کشورها مانند خود هند، چین، مالزی، اندونزی و عربستان و ترکیه کشورهایی بودند که پس از حمله روسیه به اوکراین تلاش کردند مواضع محتاطانه و محافظه‌کارانه‌ای را در قبال روسیه اتخاذ کنند و حتی برخی از این کشورها اگر به اوکراین نیز کمک کردند، اما در عین حال در مواضع سیاسی خودشان محافظه‌کاری زیادی به خرج دادند. در اجلاس گروه ۲۰ این کشورهای تقریبا بی‌طرف با سیاست محتاطانه خود در قبال روسیه مانع از این شدند که محکومیتی علیه مسکو اعمال شود. وی افزود: گفت‌وگوهایی که میان لاوروف و بلینکن برگزار شد یک نشانه از این بود که آمریکا از حالت سیاست تنش‌آفرینی فاصله گرفته و شاید سیگنالی باشد که در حاشیه نبردهای میدانی صحنه نبرد اوکراین، آمریکایی‌ها همچنان می‌خواهند مسیر دیپلماسی را در قبال روسیه باز نگاه دارند که شاید در اجلاس‌های آینده باز هم شاهد چنین دیدارهایی باشیم. نشست گروه ۲۰ هم برای روسیه و هم چین و هم کشورهای با موضع محافظه‌کارانه در قبال روسیه، یک موفقیت بود، چرا که مانع اجماع علیه روسیه شدند.

فریده غیرت در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

فرزندان کشور در معرض خطر قرار گرفته‌اند

مسمومیت‌های سریالی دانش‌آموزان به یک پدیده نگران کننده تبدیل شده است

نهادهای امنیتی ابتدا مسمومیت دانش‌آموزان را جدی نگرفتند

باید باور کنیم ریشه مسمومیت‌های سریالی داخلی است

آرمان ملی- احسان انصاری: موج مسمومیت سریالی دانش‌آموزان که چندین ماه پیش از قم شروع شده و به بروجرد و تهران رسیده بود حالا به شهرهای بیشتری در سراسر کشور گسترش پیدا کرده است و مسئولان نیز همچنان در این خصوص اظهارات ضدونقیضی مطرح می‌کنند. براساس گزارش‌ها، در روزهای اخیر در مدارس برخی شهرهای کشور از جمله در ایلام، اسلامشهر، کرمانشاه، تهران، کاشان، تبریز، هفتگل (خوزستان)، محلات (اراک)، همدان، کرج، پرند، اسلامشهر، اصفهان، فارس، ارومیه، صفادشت و... دانش‌آموزان مسموم شده‌اند. همچنین گفته شده که والدین دانش‌آموزان و جمعی از شهروندان معترض در برابر ساختمان‌های آموزش و پرورش در برخی شهرهای کشور از جمله تهران، کرمانشاه، اصفهان، اردبیل و... تجمع کرده و خواستار رسیدگی به این حوادث شده‌اند. به نظر می‌رسد موضوع مسمومیت‌های سریالی دانش‌آموزان روز به روز شکل پیچیده‌تری به خود می‌گیرد. امروز این اتفاق ابعاد جدیدی به خود گرفته است. در شرایط کنونی فرزندان این کشور و جامعه در معرض خطر قرار دارند؛ خطری که هنوز مشخص نشده از کجا ریشه گرفته است. کسانی که عنوان می‌کنند دشمن دست به چنین کاری زده سوال این است که چرا شماها که مسئولیت داشتید جلوی دشمن نایستادید و اجازه دادید مدارس بیشتری در معرض آسیب قرار بگیرند؟ فرض بگیریم یک جنایتکار یا خیانتکار دانش‌آموزان یک مدرسه را مسموم کرده است چرا کسی در ابتدای ماجرا با چنین فردی برخورد نکرد؟ چرا از امکانات و ابزارهای امنیتی که در کشور وجود دارد در این راستا استفاده نشده است. این درحالی است که همه ما می‌دانیم کشور از نظر امنیتی و اطلاعاتی در وضعیت عالی قرار دارد. سوال مهم این است که چرا نهادهای امنیتی و انتظامی در ابتدا با این موضوع برخورد نکردند که دامنه آن تا به این اندازه توسعه پیدا کرده است؟ موضوع مسمومیت سریالی دانش‌آموزان در مدارس شرایطی برخی از مسئولان عنوان می‌کنند ریشه این ماجرا در خارج از کشور است و کشورهای خارجی علیه ما توطئه کرده‌اند. سوال بنده این است که اگر این اتفاقات توسط کشورهای خارجی صورت گرفته است و امروز به اغلب شهرهای کشور کشیده شده است. چرا شما به عنوان مسئول اجازه دادید این اتفاق شکل گسترده و نگران کننده‌ای به خود بگیرد و در این زمینه اقدام موثری انجام ندادید؟ اگر این اتفاق کار دشمن هم باشد مسئولان باید در مقابل آن می‌ایستادند و اجازه نمی‌دادند کجین با آرامش روانی جامعه و خانواده‌ها بازی شود. این در حالی است که به نظر می‌رسد این اتفاق بیشتر ریشه داخلی دارد و باید ریشه‌های آن را در داخل کشور جست‌وجو کرد.

◀ چرا معتقدید باید ریشه‌های این اتفاق را در داخل کشور جست‌وجو کرد؟

امروز این اتفاق ابعاد جدیدی به خود گرفته است. در شرایط کنونی فرزندان این کشور و جامعه در معرض خطر قرار دارند؛ خطری که هنوز مشخص نشده از کجا ریشه گرفته است. کسانی که عنوان می‌کنند دشمن دست به چنین کاری زده سوال این است که چرا شماها که مسئولیت داشتید جلوی دشمن نایستادید و اجازه دادید مدارس بیشتری در معرض آسیب قرار بگیرند؟ فرض بگیریم یک جنایتکار یا خیانتکار دانش‌آموزان یک مدرسه را مسموم کرده است چرا کسی در ابتدای ماجرا با چنین فردی برخورد نکرد؟ چرا از امکانات و ابزارهای امنیتی که در کشور وجود دارد در این راستا استفاده نشده است. این درحالی است که همه ما می‌دانیم کشور از نظر امنیتی و اطلاعاتی در وضعیت عالی قرار دارد. سوال مهم این است که چرا نهادهای امنیتی و انتظامی در ابتدا با این موضوع برخورد نکردند که دامنه آن تا به این اندازه توسعه پیدا کرده است؟ چرا چرا نهادهای امنیتی با این موضوع برخورد نکردند که دامنه آن تا به این اندازه توسعه پیدا کرده است؟ موضوع مسمومیت سریالی دانش‌آموزان در مدارس سریالی دانش‌آموزان یک پدیده نگران کننده است. کسانی که دست به چنین اقداماتی زده‌اند! آیا به دنبال این هستند که مانع رشد فکری دختران جامعه شوند؟ آیا قرار است با چنین اقداماتی به دختران اجازه تحصیل داده نشود و به مدرسه نروند؟ امروز اغلب افراد جامعه نسبت به عواقب این ماجرا احساس نگرانی می‌کنند. این نگرانی نیز روز به روز بیشتر شده و اگر با مسببان این وضعیت برخورد مناسب صورت نگیرد این نگرانی‌ها بیشتر نیز خواهد شد.

> **هنوز مسئولان کشور به صورت دقیق درباره جزئیات پشت پرده این ماجرا اظهارنظر نکرده‌اند و به همین دلیل ما از جزئیات این ماجرا اطلاع کافی نداریم که بتوانیم این اتفاقات را سازماندهی شده بدانیم. اطلاعات ما نیز مانند اغلب مردم، اخباری است که در این زمینه منتشر شده است. با این وجود با توجه به شواهد و قرائن و با توجه به نمی‌توان این اتفاقات را به یک فرد نسبت داد، بلکه به نظر می‌رسد این اتفاقات با سازماندهی صورت می‌گیرد و اتفاقی نیست**

> **فرض بگیریم یک جنایتکار یا خیانتکار دانش‌آموزان یک مدرسه را مسموم کرده است چرا کسی در ابتدای ماجرا با چنین فردی برخورد نکرد؟ چرا از امکانات و ابزارهای امنیتی که در کشور وجود دارد در این راستا استفاده نشده است**

◀ با توجه به ظرفیت‌ها و توانایی‌های امنیتی و اطلاعاتی که در کشور وجود دارد انتظار این بود که مسببان این اتفاقات خیلی زودتر شناسایی شوند. چرا چنین اتفاقی تاکنون رخ نداده است؟ چه ضعف‌هایی در این زمینه مشاهده می‌کنید؟

من فکر می‌کنم در ابتدا نیروهای امنیتی نیز این موضوع را جدی نگرفتند و به همین دلیل شرایط برای گسترش این اتفاقات به وجود آمد. نهادهای امنیتی نیز در ابتدا موضوع را باور نکردند که عده‌ای به صورت سازمان یافته تلاش می‌کنند دانش‌آموزان دختر را مسموم کنند. به همین دلیل نیز دامنه این حوادث رو به روز بیشتر شد. با این وجود در شرایط کنونی به دلیل فراگیری موضوع شرایط تغییر کرده و نهادهای امنیتی و اطلاعاتی با تمام قوا در صحنه حاضر هستند تا هرچه سریع تر مسببان این ماجرا را شناسایی و با آنها برخورد قاطع صورت بگیرد. واقعیت این است که شرایط به شکلی رقم خورده که مسمومیت دانش‌آموزان به یک موضوع ملی تبدیل شده است. انتظار این است که این اتفاق رخ بدهد و نهادهای امنیتی هر چه زودتر عوامل پشت پرده این اتفاقات را شناسایی کنند و با آنها برخورد قاطع صورت بگیرد.

◀ به چه میزان احتمال می‌دهید این اقدامات به صورت سازماندهی شده از قبل برنامه‌ریزی شده باشد؟

هنوز مسئولان کشور به صورت دقیق درباره جزئیات پشت پرده این ماجرا اظهار نظر نکرده‌اند و به همین دلیل ما از جزئیات این ماجرا اطلاع کافی نداریم که بتوانیم این اتفاقات را سازماندهی شده بدانیم. اطلاعات ما نیز مانند اغلب مردم، اخباری است که در این زمینه منتشر شده است. با این وجود با توجه به شواهد و قرائن و با توجه به نمی‌توان این اتفاقات را سازماندهی شده نیز دامنه این حوادث رو به روز بیشتر شد. با این وجود در شرایط کنونی به دلیل فراگیری موضوع شرایط تغییر کرده و نهادهای امنیتی و اطلاعاتی با تمام قوا در صحنه حاضر هستند تا هرچه سریع تر مسببان این ماجرا را شناسایی و با آنها برخورد قاطع صورت بگیرد. واقعیت این است که شرایط به شکلی رقم خورده که مسمومیت دانش‌آموزان به یک موضوع ملی تبدیل شده است. انتظار این است که این اتفاق رخ بدهد و نهادهای امنیتی هر چه زودتر عوامل پشت پرده این اتفاقات را شناسایی کنند و با آنها برخورد قاطع صورت بگیرد.

> **نهادهای امنیتی نیز در ابتدا موضوع را باور نکردند که عده‌ای به صورت سازمان یافته تلاش می‌کنند دانش‌آموزان دختر را مسموم کنند. به همین دلیل نیز دامنه این حوادث رو به روز بیشتر شد. با این وجود در شرایط کنونی به دلیل فراگیری موضوع شرایط تغییر کرده و اطلاعاتی با تمام قوا در صحنه حاضر هستند تا هرچه سریع تر مسببان این ماجرا را شناسایی و با آنها برخورد قاطع صورت بگیرد**

◀ ماجرای مسمومیت سریالی دانش‌آموزان در مدارس مختلف کشور روز به روز ابعاد جدیدتری به خود می‌گیرد و در روزهای اخیر به یک مساله فراگیر در جامعه تبدیل شده است. ارزیابی شما از دلایل و بعدهای این اتفاق چیست؟

من ابتدا که این ماجرا را شنیدم با ناباوری به این موضوع نگاه کردم و هضم این ماجرا برایم راحت و ساده نبود. واقعیت این است که خیلی‌ها علیه ما حرف‌های زیادی می‌زنند. به همین دلیل نیز در ابتدا من تصور کردم طرح چنین مسائلی در راستای همان رویکرد است. با این وجود از زمانی که ابعاد این ماجرا بیشتر شد و گستره فراگیرتری پیدا کرد به این نتیجه رسیدم که این اتفاق بدون دلیل نیست و با برنامه‌ریزی قبلی و سازمان یافته صورت می‌گیرد. متأسفانه امروز کشور ما با یک چالش به‌نام مسمومیت دانش‌آموزان دختر در مدارس مواجه شده است. براساس اخباری که در روزهای گذشته منتشر شده بسیاری از مدارس در شهرهای مختلف کشور با این چالش مواجه شده‌اند که این یک درد برای جامعه و کشور ما به شمار می‌رود.

◀ با این روند که سایر پرونده‌ها هم به پرونده هسته‌ای اضافه شده، امکان اجرای برجام با امکان‌پذیر می‌دانید؟

توافقات کنونی با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی می‌توانست دو سال قبل صورت بگیرد. آنگاه اکنون مشکلات کنونی به وجود نیامده بود. در مورد برجام هم همین طور. هر مقدار زمان می‌گذرد، فرصت‌ها کم می‌شود و ضررهای بیشتری به کشور تحمیل می‌شود و حاشیه‌های دیگری بر پرونده هسته‌ای سایه می‌افکند و رسیدن به توافق سخت‌تر خواهد شد. کما اینکه اگر قرار باشد هم اکنون طرفین وارد مذاکره شوند دستور کارهای جدیدی به میز مذاکرات افزوده خواهد شد و زمان رسیدن به توافق طولانی‌تر خواهد شد. حتما باید برای توافق هسته‌ای زمان بندی جدیدی تعیین شود و شروط جدیدی در آن دیده شود. البته اینکه این شروط جدید تا چه میزان می‌تواند مورد پذیرش ایران و اروپایی‌ها قرار بگیرد، قابل بررسی است. هر مقدار زمان بگذرد، هزینه‌های اقتصادی بیشتری نصیب ایران خواهد شد. با این حال با توجه به تحریم‌های سختی که اخیرا به ایران تحمیل شده حتی اگر توافق حول محور برنامه هسته‌ای صورت بگیرد تاثیر چندانی بر وضعیت تجارت خارجی ایران و رفع تحریم‌ها نخواهد گذاشت.

◀ نوع نگرش توافق در تهران و غرب یکی نیست آنها نیاز نیست به یک وحدت دست یابند تا به توافق پایدار دست یابیم؟

بالاخره مذاکره باید در سطوح مختلف شروع شود و طرفین طبق دستور مذاکرات اولویت بندی های خود را مشخص کنند و بر اساس آن توافق کرده و وارد مذاکره شوند. مذاکره دفعی شروع نخواهد شد. مقدماتی برای اغاز مذاکرات نیاز است. واسطه‌ها در اینجا نقش خواهند داشت و یا از طریق کارشناسان مذاکره صورت خواهد گرفت و در مرحله بعد سطوح بالاتر با هم مذاکره می‌کنند تا مذاکرات نو آغاز شود نه صرفا بحث هسته‌ای مانند ۲۰۱۵

> **شرایطی خاص در ۲۰۱۵ موجب شد برجام به تصویب برسد آن شرایط در حال حاضر وجود ندارد. اینکه مذاکرات جدیدی شروع شود، احتمال آن غیرممکن نیست، اگرچه در حال حاضر بحث‌های جدیدی هم به وجود آمده است مانند مساله اوکراین، حقوق بشر، تحولات داخلی ایران و تحولات خاورمیانه که این موارد سایه بر برجام انداخته‌اند و باید انتظار داشت در شرایط جدید مذاکرات نو آغاز شود نه صرفا بحث هسته‌ای مانند ۲۰۱۵**

◀ گرومی در گذشته هم سفرهایی به تهران داشت و سفر خود را مثبت ارزیابی کرد اما در گزارش به شورای حکام مسائل به گونه دیگر آورده شد و قطعنامه‌های ضد ایرانی در شورای حکام به تصویب رسید چه میزان مسکن است این روند مجددا در دستور کار گروسی قرار گیرد؟

طبیعی است که گروسی گزارش خود را از وضعیت پرونده هسته‌ای به شورای حکام ارسال خواهد کرد اما اینکه چگونه در ارتباط با شورای حکام گزارش دهد که با تهران بر اساس چه شیوه‌ای به توافق رسیده است، کمی شرایط را پیچیده می‌کند. گروسی باید به قدرت‌های بزرگ و اعضای شورای امنیت این اطمینان را بدهد که با ایران به توافق خواهد رسید. با این وجود هنوز هم احتمال قطعنامه دادن از سوی شورای حکام علیه ایران وجود دارد. حل باید دید این قطعنامه توصیه به ایران برای همکاری با آژانس خواهد بود یا اینکه یکسره پرونده ایران را به شورای امنیت سازمان ملل متحد ارسال خواهد کرد.

◀ اگر آژانس رویکرد مثبتی داشته باشد و اعلام کند زمینه همکاری با ایران فراهم شده آنگاه شرایط چگونه خواهد شد؟

در این صورت بحث ارسال پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت و اینکه شورای امنیت در ارتباط با پرونده ایران تصمیم‌گیری کند، منتفی خواهد شد.

◀ آیا در این میزان که آژانس و ایران تمایل به مذاکره دارند طرفین برجام هم تمایلی از خود برای بازگشت به برجام و انجام تعهدات برجامی نشان می‌دهند؟

شرایطی خاص در ۲۰۱۵ موجب شد برجام به تصویب برسد آن شرایط در حال حاضر وجود ندارد. اینکه مذاکرات جدیدی شروع شود، احتمال آن غیرممکن نیست، اگرچه در حال حاضر بحث‌های جدیدی هم به وجود آمده است مانند مساله اوکراین، حقوق بشر، تحولات داخلی ایران و تحولات خاورمیانه که این موارد سایه بر برجام انداخته‌اند و باید انتظار داشت در شرایط جدید مذاکرات نو آغاز شود نه صرفا بحث هسته‌ای مانند ۲۰۱۵

◀ با این روند که سایر پرونده‌ها هم به پرونده هسته‌ای اضافه شده، امکان اجرای برجام با امکان‌پذیر می‌دانید؟

توافقات کنونی با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی می‌توانست دو سال قبل صورت بگیرد. آنگاه اکنون مشکلات کنونی به وجود نیامده بود. در مورد برجام هم همین طور. هر مقدار زمان می‌گذرد، فرصت‌ها کم می‌شود و ضررهای بیشتری به کشور تحمیل می‌شود و حاشیه‌های دیگری بر پرونده هسته‌ای سایه می‌افکند و رسیدن به توافق سخت‌تر خواهد شد. کما اینکه اگر قرار باشد هم اکنون طرفین وارد مذاکره شوند دستور کارهای جدیدی به میز مذاکرات افزوده خواهد شد و زمان رسیدن به توافق طولانی‌تر خواهد شد. حتما باید برای توافق هسته‌ای زمان بندی جدیدی تعیین شود و شروط جدیدی در آن دیده شود. البته اینکه این شروط جدید تا چه میزان می‌تواند مورد پذیرش ایران و اروپایی‌ها قرار بگیرد، قابل بررسی است. هر مقدار زمان بگذرد، هزینه‌های اقتصادی بیشتری نصیب ایران خواهد شد. با این حال با توجه به تحریم‌های سختی که اخیرا به ایران تحمیل شده حتی اگر توافق حول محور برنامه هسته‌ای صورت بگیرد تاثیر چندانی بر وضعیت تجارت خارجی ایران و رفع تحریم‌ها نخواهد گذاشت.

◀ نوع نگرش توافق در تهران و غرب یکی نیست آنها نیاز نیست به یک وحدت دست یابند تا به توافق پایدار دست یابیم؟

بالاخره مذاکره باید در سطوح مختلف شروع شود و طرفین طبق دستور مذاکرات اولویت بندی های خود را مشخص کنند و بر اساس آن توافق کرده و وارد مذاکره شوند. مذاکره دفعی شروع نخواهد شد. مقدماتی برای اغاز مذاکرات نیاز است. واسطه‌ها در اینجا نقش خواهند داشت و یا از طریق کارشناسان مذاکره صورت خواهد گرفت و در مرحله بعد سطوح بالاتر با هم مذاکره می‌کنند تا مذاکره به نتیجه برسد. توافق برجام یک توافق سیاسی است و مسئولان عالی‌رتبه کشور باید آن را بپذیرند. دولت اگر یک سال قبل روی توافق ۲۰۱۵ ایستاده بود

> **بیانیه آقای گروسی در ارتباط با ایران مثبت است اما ایشان اعلام نکردند که در زمینه پرونده‌های باقی‌مانده توافق عملی انجام شده و او تاکید نکرده که قرار است که در آینده توافق صورت بگیرد، اما به طور کل اگر توافقی بین ایران و آژانس عملیاتی شود، اقدام مثبتی است و در این صورت امکان اینکه شورای حکام علیه ایران قطعنامه صادر کند و پرونده ایران را به شورای امنیت ارسال گردد، منتفی خواهد شد.**

◀ نگاه به شرق در دولت کنونی را چگونه ارزیابی می‌کنید. همچنین نگاه به اروپا در دولت قبل را چگونه می‌دانید چرا هیچ اعتدالی در این زمینه دیده نمی‌شود؟

تازمانی که یک سیاست کلی و جامع در عرصه سیاست خارجی حاکم نباشد، دولت‌ها نقش اساسی در پیشبرد سیاست خارجه ندارند و دولت‌ها تنها در این زمینه تاثیرات خرد دارند. سیاست کلی ایران در برابر نوع نگاه غرب تعریف شده است و بر اساس این نگاه ایران به سمت چین و روسیه تمایل پیدا می‌کند در حالی که سیاست بر اساس یک نگاه واحد باشد آنگاه فرصت‌ها و تهدیدات ارتباط با هر نقطه از جهان مورد محاسبه قرار می‌گیرد و بر اساس فرصت‌ها تصمیم گیری شده و تهدیدات تبدیل به فرصت می‌شود. اگر بحث، بحث توسعه باشد، باید بررسی کرد که روابط با شرق باعث توسعه می‌شود یا روابط با کشورهای صنعتی؟ تجربه نشان داده روابط مطلق با شرق دستاورد چندان اقتصادی ندارد. سیاست باید بر اساس توسعه اقتصادی و توسعه ملی تنظیم شود.

◀ روسیه و آمریکا همچنان در بحث اوکراین درگیر هستند. آیا ممکن است این دو کشور برجام را فعلا کنار گذاشته و نیازی به بازگشت به آن نبینند؟

اوکراین برای اروپا اهمیت بیشتری از برنامه هسته‌ای دارد. این اروپا بود که توجه داشت تا زمانی که سیاست ایران در آن جنگ اوکراین به گونه‌ای موضع نگیرد که غربی‌ها از تهران تهدیدی احساس نکنند، طبیعتا آنها هم علاقه‌ای نخواهند داشت که برجام، احیا شود. اکنون بسیاری از مسائل برای اروپا تغییر کرده و طبیعتا این موارد باید همراه با برجام حل و فصل شود در این معنا که اروپا تنها به فکر حل و فصل پرونده هسته‌ای ایران در قالب برجام نیست. از این رو لازم است تصمیم جدی در مورد چارچوب‌های سیاست خارجی کشور گرفته شود.

◀ در آینده توافقی حاصل شود؟

اقدام اخیر ایران و آژانس تنها یک دریچه مثبت برای رسیدن به توافق است.

◀ نگاه به شرق در دولت کنونی را چگونه ارزیابی می‌کنید. همچنین نگاه به اروپا در دولت قبل را چگونه می‌دانید چرا هیچ اعتدالی در این زمینه دیده نمی‌شود؟

تازمانی که یک سیاست کلی و جامع در عرصه سیاست خارجی حاکم نباشد، دولت‌ها نقش اساسی در پیشبرد سیاست خارجه ندارند و دولت‌ها تنها در این زمینه تاثیرات خرد دارند. سیاست کلی ایران در برابر نوع نگاه غرب تعریف شده است و بر اساس این نگاه ایران به سمت چین و روسیه تمایل پیدا می‌کند در حالی که سیاست بر اساس یک نگاه واحد باشد آنگاه فرصت‌ها و تهدیدات ارتباط با هر نقطه از جهان مورد محاسبه قرار می‌گیرد و بر اساس فرصت‌ها تصمیم گیری شده و تهدیدات تبدیل به فرصت می‌شود. اگر بحث، بحث توسعه باشد، باید بررسی کرد که روابط با شرق باعث توسعه می‌شود یا روابط با کشورهای صنعتی؟ تجربه نشان داده روابط مطلق با شرق دستاورد چندان اقتصادی ندارد. سیاست باید بر اساس توسعه اقتصادی و توسعه ملی تنظیم شود.

◀ روسیه و آمریکا همچنان در بحث اوکراین درگیر هستند. آیا ممکن است این دو کشور برجام را فعلا کنار گذاشته و نیازی به بازگشت به آن نبینند؟

اوکراین برای اروپا اهمیت بیشتری از برنامه هسته‌ای دارد. این اروپا بود که توجه داشت تا زمانی که سیاست ایران در آن جنگ اوکراین به گونه‌ای موضع نگیرد که غربی‌ها از تهران تهدیدی احساس نکنند، طبیعتا آنها هم علاقه‌ای نخواهند داشت که برجام، احیا شود. اکنون بسیاری از مسائل برای اروپا تغییر کرده و طبیعتا این موارد باید همراه با برجام حل و فصل شود در این معنا که اروپا تنها به فکر حل و فصل پرونده هسته‌ای ایران در قالب برجام نیست. از این رو لازم است تصمیم جدی در مورد چارچوب‌های سیاست خارجی کشور گرفته شود.

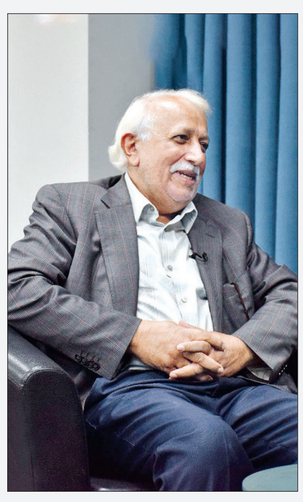

قاسم محبعلی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

هنوز توافقی برای حل مسائل ایران و آژانس صورت نگرفته است

◀ همکاری با آژانس می‌تواند از ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت جلوگیری کند ◀ اوکراین برای اروپا اهمیت بیشتری از برنامه هسته‌ای دارد

آرمان ملی- احسان انصاری: موج مسمومیت سریالی دانش‌آموزان که چندین ماه پیش از قم شروع شده و به بروجرد و تهران رسیده بود حالا به شهرهای بیشتری در سراسر کشور گسترش پیدا کرده است و مسئولان نیز همچنان در این خصوص اظهارات ضدونقیضی مطرح می‌کنند. براساس گزارش‌ها، در روزهای اخیر در مدارس برخی شهرهای کشور از جمله در ایلام، اسلامشهر، کرمانشاه، تهران، کاشان، تبریز، هفتگل (خوزستان)، محلات (اراک)، همدان، کرج، پرند، اسلامشهر، اصفهان، فارس، ارومیه، صفادشت و... دانش‌آموزان مسموم شده‌اند. همچنین گفته شده که والدین دانش‌آموزان و جمعی از شهروندان معترض در برابر ساختمان‌های آموزش و پرورش در برخی شهرهای کشور از جمله تهران، کرمانشاه، اصفهان، اردبیل و... تجمع کرده و خواستار رسیدگی به این حوادث شده‌اند. به نظر می‌رسد موضوع مسمومیت‌های سریالی دانش‌آموزان روز به روز شکل پیچیده‌تری به خود می‌گیرد. امروز این اتفاق ابعاد جدیدی به خود گرفته است. در شرایط کنونی فرزندان این کشور و جامعه در معرض خطر قرار دارند؛ خطری که هنوز مشخص نشده از کجا ریشه گرفته است. کسانی که عنوان می‌کنند دشمن دست به چنین کاری زده سوال این است که چرا شماها که مسئولیت داشتید جلوی دشمن نایستادید و اجازه دادید مدارس بیشتری در معرض آسیب قرار بگیرند؟ فرض بگیریم یک جنایتکار یا خیانتکار دانش‌آموزان یک مدرسه را مسموم کرده است چرا کسی در ابتدای ماجرا با چنین فردی برخورد نکرد؟ چرا از امکانات و ابزارهای امنیتی که در کشور وجود دارد در این راستا استفاده نشده است. این در حالی است که همه ما می‌دانیم کشور از نظر امنیتی و اطلاعاتی در وضعیت عالی قرار دارد. سوال مهم این است که چرا نهادهای امنیتی و انتظامی در ابتدا با این موضوع برخورد نکردند که دامنه آن تا به این اندازه توسعه پیدا کرده است؟ موضوع مسمومیت سریالی دانش‌آموزان در مدارس شرایطی برخی از مسئولان عنوان می‌کنند ریشه این ماجرا در خارج از کشور است و کشورهای خارجی علیه ما توطئه کرده‌اند. سوال بنده این است که اگر این اتفاقات توسط کشورهای خارجی صورت گرفته است و امروز به اغلب شهرهای کشور کشیده شده است. چرا شما به عنوان مسئول اجازه دادید این اتفاق شکل گسترده و نگران کننده‌ای به خود بگیرد و در این زمینه اقدام موثری انجام ندادید؟ اگر این اتفاق کار دشمن هم باشد مسئولان باید در مقابل آن می‌ایستادند و اجازه نمی‌دادند کجین با آرامش روانی جامعه و خانواده‌ها بازی شود. این در حالی است که به نظر می‌رسد این اتفاق بیشتر ریشه داخلی دارد و باید ریشه‌های آن را در داخل کشور جست‌وجو کرد.

◀ گرومی در گذشته هم سفرهایی به تهران داشت و سفر خود را مثبت ارزیابی کرد اما در گزارش به شورای حکام مسائل به گونه دیگر آورده شد و قطعنامه‌های ضد ایرانی در شورای حکام به تصویب رسید چه میزان مسکن است این روند مجددا در دستور کار گروسی قرار گیرد؟

طبیعی است که گروسی گزارش خود را از وضعیت پرونده هسته‌ای به شورای حکام ارسال خواهد کرد اما اینکه چگونه در ارتباط با شورای حکام گزارش دهد که با تهران بر اساس چه شیوه‌ای به توافق رسیده است، کمی شرایط را پیچیده می‌کند. گروسی باید به قدرت‌های بزرگ و اعضای شورای امنیت این اطمینان را بدهد که با ایران به توافق خواهد رسید. با این وجود هنوز هم احتمال قطعنامه دادن از سوی شورای حکام علیه ایران وجود دارد. حل باید دید این قطعنامه توصیه به ایران برای همکاری با آژانس خواهد بود یا اینکه یکسره پرونده ایران را به شورای امنیت سازمان ملل متحد ارسال خواهد کرد.

◀ اگر آژانس رویکرد مثبتی داشته باشد و اعلام کند زمینه همکاری با ایران فراهم شده آنگاه شرایط چگونه خواهد شد؟

در این صورت بحث ارسال پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت و اینکه شورای امنیت در ارتباط با پرونده ایران تصمیم‌گیری کند، منتفی خواهد شد.

**◀ آیا در این میزان که آژانس و ایران تمایل به مذاکره دارند طرفین برجام هم تمایلی از خود برای بازگشت به برجام و انجام تعه